

ЗАМАНИ

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТЮБЕШИУ

Къаралгъан соруулары арасында – республиканы агропромышленный комплексин айнытыу

Къабарты-Малкъарны Башчысы **Казбек Кокков** Россей Федерацияны эл мюлк министрине биринчи орунбасары **Джамбулат Хатуов** бла Москвада тубешгенди. Ала республиканы агропромышленный комплексини айныу сорууларын сюзгендиле. Сёз миллет проектлени, эл мюлк бёлумде федерал эм къырал программаланы кийириуну, регионну урлук себиу кампанияга хазырлыгыны юсюнден баргъанды.

КъМР-ни Правительствосуну эм РФ-ни Эл мюлк министрствосуну араларында республикага федерал бюджетден битеулю ёлчми 2,2 миллиард сом болгъан субсидияла берилирча 10 келишимге къол салыннганды. Бюджет ырысхы эл мюлк производствоу эм эл тийрелени айнытыуга жиберилликти.

«Эл тийрелени комплекс халда айнытыу» федерал программага кёре быйылга Пролетарское элде мектепни мекамыны тынгылы ремонту, орам жарыктык берген ызланы жангыртыу эм суу жыйылгъан жангы скважинаны къурулушу, Солдатская станицада суу жыйылгъан скважинаны ишлеу эм 140 жери болгъан шолгъа дери билим

берген учреждениены къурулушу планнга салыннганды. Къашхатауну тийресин комплекс халлы айнытыуга кёре орта школну окутуу корпусуна эм район маданият юйно мекамына тынгылы ремонт этилликти.
«Халкъла аралы кооперация эм экспорт» миллет проектге кирген «Агропромышленный комплексни продукциясыны экспорту» регион проектни чеклеринде эл мюлке хайырланган жерлени мелiorациясына 2021 жылда 355,9 миллион сом белгиленеди. Миллет проектни чеклеринде 4,7 минг гектар сугъарылгъан жер

хайырланууга берилликти, ол былтыргы кенгликден 520 гектарга асламды.
Республикада тири халда бардырылгъан жаз башы ишлеге хазырланууну чеклеринде алгъыннгы белгиленген кёрюмдюлеге кёре 2021 жылда урлук салынырыкъ кенглик 281,8 минг гектар боллукъду, ол 2020 жылны кёрюмдюлерине жетеди. Кюзлюк битимлени семиртичле бла игилендириу бардырылады, ол жумуш 7,5 минг гектарда тындырылгъанды, минерал семиртичленни келтириу иш да къуралыды.

Кенгеш

Магъаналы къайгъырыу – къурулушда проектле хазырлау эмда эскпертиза этиуну кадрлары

Къабарты-Малкъарны Башчысы **Казбек Кокков** Москвада иши тубешилени эсеплерине кёре къурулуш эм жашау журткоммунал мюлкно соруулары жаны бла кенгеш бардыргъанды. Анга КъМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусулканы Алий**, аны биринчи орунбасары **Муаед Кунижев**, къурулуш эм ЖКХ министр **Алим Бербеков**, Налычк шахар округну жер-жерли администрациясыны таматасы **Таймураз Аюхов** къатышхандыла.

Къайылыуда кеп фатарлы юйлени эм энчи жашау журтланы къурулушларын келлендирирча онгланы хайырлануу тийрелени комплекс халлы застройка этиу амалланы сорууларына къаралгъанды. Къурулушна эм ЖКХ-га энчи инвестицияланы кели-

улерини тийишли сынамын сюзерча, республиканы оюучусу жыйылгъанлагъа жетишимли практикаланы эм предложенияланы туура этгенди.
Магъаналыдан бири къурулушда проектирование эм эскпертиза, бу бёлумде кадрлары усталыкларын ёсдюрюу темала болгъандыла. Коммунал комплексни организациалары инвестиция программаланы къалай толтургъанларына да эс бурулгъанды.
Казбек Кокков жашау журтланы планирование соруулары жамауатны излемлерин эм тийрелени энчиликлерин эсге алып тийишли оюула чыгъарууну излемлерин чертгенди. Ахырында регион оюучусу республиканы Правительствосуну огъарыда белгиленген соруулары бла бир ненча буйрукъ бергенди.

«Къабарты-Малкъар Республиканы тийресинде бийик хазырлыкъны эм жангы коронавирс жукъгъан ауруу (2019-nCoV) жайылмазча этиуде къошакъ амалланы кийириуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2020 жылда 18 мартда чыгъарылгъан 19-УГ Указына тюзетиуле кийириуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

1. «Къабарты-Малкъар Республиканы тийресинде бийик хазырлыкъны эм жангы коронавирс жукъгъан ауруу (2019-nCoV) жайылмазча этиуде къошакъ амалланы кийириуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2020 жылда 18 мартда чыгъарылгъан 19-УГ Указына быллай тюзетиуле кийирирге:
а) 2,6 пунктну «а» подпунктунда:
«абдан жан санда гражданданы» деген сөзлени «иш жумушланы неда граждандарувоу келишимге кёре ишни тамамламаган абдан жыл санда гражданданы» деген сөзлеге алышындырырге;
«Бу чеклениуле» деген сөзледен сора «иш жумушланы тамамлагъан инсанла бла байламлы» деген сөзле бла толтурурге;
«2021 жылда 21 мартха дери» деген сөзледен сора «, 2021 жылда 22 мартдан 2021 жылда 31 мартха дери» деген сөзле бла толтурурге;
«ишни изленгенича жал-

чыр ючюн иши жерлеринде болуулары эм бек изленген организациаланы эм власть органданы таматарларына эм ишчилерине, сауулукъ саклауу ишчилерине, андан сора да» деген сөзлени кетерирге;
б) 2,8 пунктну бешинчи эм алтынчы абзацларыны кочлерин тас этгенге санарга;
в) 5-чи пунктну сегизинчи абзацын быллай редакцияда кёрюзторге: «жыл санлары 65-ден атлагъан эм самоизоляцияли низамны излеу аруруланы тизмесине (приложение№2) кирген аруулары болгъан ишчилени энчи низам бла дистанцион ишге кечюрюрге, Россей Федерацияны арууну закондательствосуну тийишлиликде.»
2. Бу Указ 2021 жылда 1 апрельден башлап кючюне киреди, 1-чи пунктну «а» подпунктуну тертюнчю абзацыны положениясындан къалгъаны, ол бу Указ официал халда басмаланган кюнден сора экинчи кюнде кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Налычк шахар, 2021 жыл 19 март, №27-УГ
К. КОКОВ

ОПЕРАТИВ ШТАБ

Ауругъанланы саны азая барады

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Казбек Кокков** видеоконференция халда Коронавирс жукъгъан аурууну болдурмазча этиу амалланы бардырыу эм аны жайылыуна контроль оператив штабны кезиюу жыйылууну къурагъанды. Регионда шендюгю санитар-эпидемиология болумну эм медицина учреждениеланы ишлерини юсюнден КъМР-де Роспотребнадзору таматасы **Татьяна Пагов** эм КъМР-ни сауулукъ саклауу министрине орунбасары **Татьяна Анкишина** селешгендиле.
2021 жылда 19 мартда болумга кёре республиканы лабораторияларында коронавирсха 462 минг тест бардырылгъанды, COVID-19 жукъгъан 22186 болум ачыкъланганды (суткагъа+55). Аякъланганданы саны 20903 болгъанды (суткагъа+56), ауушханла

– 397 (суткагъа+2). Госпитальлада медицина болушлукъну 278 саусул аладыла, аладан 149-су 65 жыллары толгъанла эм андан абаданладыла. Реанимациялада 33 инсан турады. Юч госпитальда битеу да бирге 453 жатар жер ктуарлынды. Татьяна Анкишина билдиргенге кёре, коронавирс жукъгъан саусулгагъа бериллирге тийишли дарманла жаны бла чурумла чыкмаидыла.

Кенгешке белгиленгенге кёре, саулай алып айтханда, регионда эпидемиология болум бююнлюкге осал туюлюду, ауругъанланы, больницалагъа жатханланы саны азаяды. Къабарты-Малкъарда бу жаны бла хал игилене барса, чеклениуленни мындан арысында жумушагъарыкъ этиуге къараллыгъын да билдиргенди **Казбек Кокков**. КъМР-ни урууну эм социал къурулуау министрине **Асанланы Алим-**

ни предложениясы бла Оператив штаб «Радуга» республикалы сабий социал-реабилитация араны, ведомстволу интернатланы ишлерин штат низамда жангыдан башлаууну дурус кергенди. Андан сора да, жайгы сауулукъ кючлеу кампанияга хазырланууну башлау соруу да сюзюлгенди.
КъМР-ни Башчысы урунган 65 жылдан тамата инсанлагъа эм ёпке, жюрек-тамыр, эндокрин системаларыны ауруулары болгъанлагъа самоизоляцияли низамны андан ары бардырылууну указына къол салгъанды. Аны бла бирге бу къауумдан ишчилени 1 апрельден дистанцион халда урунурча низамда болууларыны сорууна энчи къаралырча эсертилинеди. Иш беруичюле дистанцион халга кечюрюлюрге тийишли болмагъанданы тизмесин жарашдыргъан положение да кетериледи

– бу бёлумде байламлыкъла урууну закондательствого кёре толтуруладыла.
65 жылдан атлагъан башха къауум инсанлагъа, ёпке, жюрек-тамыр, эндокрин системалары ауругъан граждандлагъа самоизоляцияли низам сакъланды (ачыкъ хауада айланырга болады, асламла жыйылгъан жерлеге бармагъанлай). Оператив штаб чекленуу низамны саклауу борчла COVID-19 жукъгъан ауруудан толу курс дарман салдыргъанлагъа жайылмагъанларын билдиреди (вакцинацияны башланганнандан 42 кюн озгъандан сора), дагыда COVID-19 жукъгъан ауруудан аякъланганданы Федерал регистрине къошугъанлагъа да (сау болгъан кюнлеринден башлап 6 айны ичинде).

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

ДАТА

Аны чемерлиги бла халаллыгы адамланы турмушларын жензиллемедиле

Адамланы бытовое жумушларын жалчыткан сфера бек уллу-ду - ательеде, комбинатла, тюрлю-тюрлю мастерскояла, дагыда мебельге, фатарлага, юйде техникага, автомашиналага ремонт этиу, юс кийимле тигиу, аланы химия бла тазалау, чач кыркыу, сурат ишлеу. Бизни кыралда бу бөлөмдеде урунганланы кюнү белгиленеди тамбла.

Шендү кыйсы бирибизде да юйде аш-азыккы суукыда бузмай тутан техника барды. Заманы жетсе, анга ремонт этерге тиюшеди. Аны тынгылы тамамлаган специалистледен бири Жылкыбайланы Мухтарды.

Жаш Вольный Аулда жашайды. Ол быллай техникага ремонт этиу бла кеп жылланы кюрешеди. Айтханына кере, орта школну тауусхандан сора Майкопда автотранспорт техникумда автомашиналага ремонт этиу жаны бла билим алып кыйтханды.

Озган ёмюрно сексеничи жылларында «Рембытехника» кырал организацияда ауук заманны ишленеди. Халккы бытовое техникасына ол кезиледе жаланда анда ремонт этип болгандыла. Совет Союз чачылгандан сора уа, талай жыл озуп, Биринчи Чегемде Дом бытага кечгенди. Андан кеткенден сора башха жерде да сынаганды усталыгын. Ызы бла уа кеси энчи кярмашып башлаганды.

Бу усталыккы нек сайлаганса деген сорууга Мухтар: «Кядарым алай болур

эди, кесим да сунмай анга келтирген. Кълга алып кегримден сора уа, сейрим кызгалганды. Бу ишде мени кеп затлагга бир эллим Гадийланы Хажидаут койретгенди. Бу усталыкыга энди келгенимде, катында тутуп, кеси билгенни кегрозторге, койретрге заманын, сынамын да аямаганды. Аны ючюн бек ырызма анга», - дейди.

Жылла барган кезиле бытовое техника да тюрленеди. Токенледе алгын холодильникден эсе хайырлы, кеп жумушлагга жарагган, аш-азыккы санга кылай керек эсе да аллай бирге бузлатхан аллай тюрлюлери чыгады. Аны айтханда, Мухтар: «Алгын а ала иткер болуучу эдиле. Не жаны бла? Биринчиден, ууак-тюрлерди, электрон системалары аз болганы себепли алагга ремонт этген жегил болганды.

Ол техника бузулмай аслам заманы ишлеп турганды. Шендуюголе уа алай тюрлюдө, теркирек бузуладыла. Энчи ол неда бу фирманы холодильники угуй, саулай айтханда, бары да алгынча аллай ышангылы тюрлюдө. Бек иги

ишлеген быллай техника кёбюсонде Белоруссияда чыгарылады дерчады. Кесин да эки компрессору болган аллай тюрлюлеринден сайларга тийишлиди. Бузлатуучу камерасы баш жанында болган холодильникли уа жаратмайла. Нек дегенде бир бузулсала, артда алагга ремонт этип тургандан хазна хайыр болмачуу», - деп белгилегенди.

Бытовое техниканы кюн сайын жангы тюрлюлери чыгады. Аны хар бирини энчиликлерин билерге керекди, ремонт этерча. Аны ючюн тийишли литератураны дайым оккуп турурга,

тюрлюжюрге, койренерге керекди. Керек болса, Мухтарны оюлаштырча ишчи нгерлери бардыла, ол Интернетни да тири хайырланады. Бай сынамы сыннган техниканы кыйсы тюрлюсюне да жик жиги бла ремонт этерге анал береди. Ишге керекли затла бла чырмау жокду дейди: «Холодильникли не тюрлюсюне да аланы тапкан кыйын тюрлюдө. Заказ этилсе, башха регионладан бек терк жетдиредиле».

Иш бла республикада кеп жерлеге барырга тиюшеди. Селешген адамга угуй демеиди, жумушун болжалына салмай тынгылы тамамларга кюрешеди. Айтханына кере, багасын да кыаты тутмай, адамны амалына кере айтады. «Тюш деп тилеселе, бир заманда да угуй демеиме. Адамны аз тюрлю онгу болмайды, аны барын да ангыларга керекди. Бирде бек осал жашаганлага, кылайсызлагга да тюрберге тиюшеди. Аман болуп, аладан хах алмай кетерге кюрешем».

Мухтар жумушну кеси бардырады, болушлук изленген кезиледе, айтханыбызча, ишчи тенглери да табылгыдыла. Тутхан ишин кыор умуу жокду, жаратады, мындан арысында да аны бла кюреширге таукеди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Конкурс

Ётючю кубок Огъары Малкърны мектебинде кългъанды

Черек районда «Россейни жылны устасы – 2021» Битеуроссей конкурсну муниципал урумуно эсеплери чыгарылгандыла. Эришууге тири, не жаны бла да окчууле, алчы билим беруу технологияны къллу сегиз устаз кыатышханды. Ала ыйккыны ичинде эм иги деген атха тийишли болур ючюн сынамларын кегрозтгендиле.

Ол жарык кюнле керти усталыккы дерслерин кегрозтген кезиледе эдиле дерге боллукуду. Эришюнне чегинде ала бийик профессионаллыкларын, берген дерслерине соймекликлерин, усталыкларына кертиликлерин ачыклагандыла.

Эсепде алчыла Дугорлиева Марина Хабасовна, Жемталаны 1-чи номерли орта школуну кыабарты-черек тилден бла адабиятдан устасы, Бабугентни орта школуну сурат ишлеу искусстводан устасы Чочайланы Татьяна Тамашева болгандыла. Лауреат ат Огъары Малкърны 2-чи номерли орта школуну кичи

классларыны устасы Занибекланы Карина Мазировнага, Кышхатауну орта школуну кичи классларыны устасы Ажоланы Залина Мухаматовнага берилгенди. Журю бирча къл кётюрюп эришюде хорлагъанга Огъары Малкърны 1-чи номерли орта школуну малкър тилден бла адабиятдан устасы Темуккуланы Фатимат Мустаевнагы санаганды.

Алай бла ётючю кубок Огъары Малкърны 1-чи номерли орта школунда кългъанды. Устазланы профессионал эришуулерини муниципал уруму энтта да бу мектепни мурдорунда бардырылгыды.

Темуккуланы Фатимат Мустаевнага «Россейни жылны устасы – 2021» Битеуроссей конкурсда муниципал билим беруу системаны даражасын кегрозторча онгла тежейибиз, - деп билдиреди Черек районуну жер-жерли администрациясыны пресс-службасындан Бёюоланы Залина.

Жыйылыу

Сабанчылыкка урунганланы онгдурур амалла бла танытхандыла

Жаз башы сабан ишле башланыры аллында Къабарты-Малкърны Эл мюлк министерствосуну эмда АККОР-ну (Иели, элчи мюлккени эмда кооперативлени ассоциациясы) башламчылыгы бла Терк районда жыйылыу ётгенди. Анга муниципалитетде кърмашхан эл мюлк товарла чыгаруучуланы чакыргъандыла. Жыйылгъанланы аллында министрни орунбасары Тимур Вадахов, АККОР-ну башчысы Инал Алакаев эмда аны орунбасары Тилланы Вера, «Россельхозбанк» КъМР-де бёлюмюно келечиси Кантемир Мишожев селешгендиле.

Ассоциацияны таматасы АККОР-ну озган айда Москвада бардырылган съездинде сагынылган жумушланы, борчланы, биригюню айнытуу жолларыны юсонден хапар-

лаганды. Кырал КФХ-лагга, энчи предпринимательге эмда эл мюлк кооперацияга не бла себеплик этерге боллугуу бла шагърейлендиргенди. Аны айтханда, элдеде кооперацияга, тийишли системаны айнытууга бютюнда

уллу эс бургъанды.

Жыйылыуга кыатышханлага учуз кредит кылай алырга боллугун да билдиргендиле. Соруулары болганлага толу жууула берилгендиле.

ОМАРЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

ПРОГРАММА

Эл ипотеканы аслам юйю хайырланнганды

Быйылгы жыл башланганлы Россельхозбанкны Къабарты-Малкърны 2-чи номерли (РСХБ) «Эл жерлени комплекс халда айнытуу» кырал программага кере 180 юйюрге жылга 2,7 процент тёрча 400 миллиондан аслам сом эл ипотека бергенди. Ил юсонден бизге КъМР-ни Эл мюлк министерствосуну пресс-службасындан билдиргендиле.

Эл жерледе жашау журтла неда фатрала алырга ёнчюно кёбюсюнде Бахсан, Чегем, Урван эм Терк районлада жашаганла алгандыла. Орта эсеп бла алып айтханда, аланы асламысы жыйырма жылны ичинде тёлерча 2,3 миллион

сом къллу болгандыла.

«Эл жерлени комплекс халда айнытуу» социал магъаналы программаны баш борчу элдеде жашаганланы болумларын игилендиргенди, ол санда шахарда жашаган жаш спецалистлени элге тартындырырга. Аны хайыры бла иш хахлары уллу болмаганла да жашау журт къллу болалыклары уа бютон ахшы себепликди, - дейди РСХБ-ны бёлюмюно таматасы Алим Сокуров.

Эсге сала айтсакъ, эл ипотека былтыр январда ишлеп башлаганды. Аны 21 жылы толган, алай 75 жылдан атламаган ким сойсе да алырга эркинди. Ол 25 жылга

2,7 неда 3 процент ставка бла бериледи. Болсада клиентге бир жолга ёнчюно 10 процентин жабарга тюршерикди. Бизни регионда ахчаны ёлчеди 100 минг сомдан башланып 3 миллион сомга дери жетеди.

Жашау журтланы рынокда хар инсан кеси излерге эркинди. Алай болушкыга Россельхозбанкны www.svoedom.ru/ энчи сервиси да ишлейди. Сагынылган порталда кредитни ёлчегин, жашау журтну багасын тёргерге эм тюзюней халда жууап алырга да жарарыкды.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Къыралыбызны къоруулау министрден – сыйлы грамота

Орус география обществогъа (РГУ) 175 жыл толгъаны бла байламлы аны Москвада штаб-квартирасында эксперт-аналитика эм проект иш жаны бла департаментини директоруну орунбасары Элина Пекуровская бла ишти тюбешинню кезиунде саугъалау болгъанды. РГУ-ну айнууна салгъан уллу къыйыны ючюн аны президенти, Россейни къоруулауныу министрине Сергей Шойгу обществуна «Альтаир» жаш тёлню клубуна башчысы краевед Мокъшаланы Тенгизге къууанчлы халда сыйлы грамота бергенди.

обществуна сайтында бла социальни сетъледен билдириуле басмалайды.

«Альтаир» гражданин обществуна айнууна себеплик этген «Созидание» регион жамауат организацияны мурдорунда 2017 жылда къууалгъанды. Аны ишини мураты ёсе келген тёллюени къыралыбызны тарых, маданият байлыгы бла шагъырейлендириулю, ала бла ёхтемлендириулю. Клубда сабийлени бла жаш адамланы фахмуларын ачыкълау, аланы эстетика, граждан-патриот жаны бла сезимлиликлерин ёсдюрюу, туризмин юсю бла спортха эм саукулкълу жашуу бардырыгъа кёллендириу бла къоршедиле, краеведениягъа сейирлерин къозгъайдыла.

Бу борчла интеллектуал оюнланы, ушакъ бардырыуу, квестлени, жолочулукъланы, конференцияланы, экскурсияланы, эришиулен юслери бла толтуруладыла. РГУ да клубха аны ючюн методика эм информация болушлукъ этеди,

Жаш тёлню бла клубда республикада белгили адамла, устазла, спортчула, социал-культура сервис эм туризм жаны бла специалистле ишлейдиле. Кеслерини къошумчулукъларын аслам къырал эм жамауат организацияла этедиле, аланы араларында регионну Курортла эм туризм министерствосу, Жарыкъландырыу, илму эмда жаш тёлню ишлери бла министерство, Битеуроссей халкъ фронтну регион бёлюмю, МЧС-ни Элбрус бийик-тау излеу-къутхаруу отряды, Росгвардияны управлениясы эм башхала бардыла.

2019 жылдан бери клуб Президент грантланы фондуну,

Орус география общество-ну эм Къабарты-Малкъарны Граждан обществуно институтлары бла байламлыкъла жюрютюу эмда миллетлени ишлери жаны бла министерствосуну себепликтери бла талай жаш тёлню проектни тамамлагъанды, ол санда «Краеведенияны эм альпинизмин «Альтаир» школу», «Хорламны жоллары бла» блог-турну, тюрлю-тюрлю краеведение экспедициялары. Быйыл да байламлы челек кетерилгенлей, клуб ишин алгынны халда бардырыр, туризмин, альпинизмин эм краеведенияны мурдорларына юйретген проектлени толтуруу муратлыды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия

Кёрмюч

«Элбрус» курортну юсюнден ролик – биринчи жерде

Бу кюнледе Москвада «Крокос Экспо» арада МИТТ-2021 деген Халкъла аралы тёрели кёрмюч ётгенди. Анга туризм сферада жетишилери болгъан регионла бла къыралла къатышхандыла, ол санда Къабарты-Малкъар да.

Быйыл республиканы стенди Минги тауну сураты бла жасалып эди. Анда тау-лыжа спорт, парпланла, треккинг, автотуризм эм дагъыда курортда болгъан башха онглары юслеринден толу информация болгъанды. КЪМР-ни Курортла эм туризм министерствосуну келечилери кеп тюбешилеу бла келишилме да этгендиле.

Бу кёрмюч туризм сферада аслам бизнес жумушлары тамамлау жаны бла бек хайырлыгъа саналады. Жыл сайын анга 200 аслам къыралны келечилери къатышдыла. Быйылгыгъа 229-су келген эдиле. Андан сора да, Россейни да 60 региону, кесини продукциясын кёргюзтют, къаллай онглары болгъанларыны юсюнден билдиргендиле. Битеу да 1500 турист стенд кёргюзтютгенди.

Кёрмючден Къабарты-Малкъарны келечилери сыйлы саугъа

бла къайтхандыла. Курортла эм туризм министерствосуну пресс-службасыны таматасы Ольга Пугребняк билдиргенге кере, «Лучший видеоролик 2020» деген конкурсда Элбрус курортну юсюнден ролик 1 жерге тийишли болгъанды. Аны министерствону инстаграм социальный сетъде akkauntunda (@mkit_kbr) кёрюрге боллукъду.

Керти да сейир эм бийик даражада алдырылган ючминутлукъ видео курортну харкюнлюк жашауну толу кёргюзтеди. Прокатланы, къутхаруучулары отрядны, канат жолланы барыны да ишлери бу роликде ачыкъланадыла.

Анда дагъыда аш-суу продукция да кёргюзтютгенди. Бизни республика ёхтемленип элтген продуктлары арасында «Babugent» деген минерал суу да барды. Арт кезиуде бу бренд бир ненча уллу халкъла аралы кёрмючледе кёргюзтютгенди. Бюгонлюкде завод продукциясын Германиягъа да ашырады. Бу жумушда алагъа КЪМР-ни Экспортха болушлукъ этуу арасы себеплик этеди.

ТАЛПАСХАНЛАНЫ Аминат.

КЪУРУДА ШАРТЛА

Тыш къыралада бизни белгили жерлешлерибиз атлы орамла

ЛЕНИН
Кюнчыгъыш Европагъа тенг болмай, Кюнбатыш Европада «совет тылпынуу» ашыгыш кетериге къоршемгендиле. Сёз ючюн, Францияда Ленинни атын жюрютген элли чакълы орам эмда сквер барды.

Италияда аланы саны – 36, Германияда уа 14 болады. Илычге жоралап Англияда эки террасагъа алай атагъандыла, Финляндияда уа бир паркга аны атын бергендиле. Дагъыда Индияда эмда Африкада алтышар орам жюрютеди Ленинни атын.

СТАЛИН
Мында да Франция алчыланы санындады. Анда Сталинни атын жюрютген жалаанда бир орам болгъанлыкъгъа, аны аты бла байламлы объектлени саны уа жюзге жетеди.

Сёз ючюн, он майдан барды, ол санда бири Парижде, «Сталинград» метродан юч минут жаяу баргъанлай. Италияда – эки, Англияда да аллай бир орам барды. Кытайда Харбинде парк да Сталинни атын жюрютеди.

ПАТЧАХЛА
Парижде Пётр Великий атлы орам эмда Александр III патчахны атын жюрютген кёпюр барды. Берлини ара майданыны (Александерплац) аты уа Александр I патчах бла байламлыды.

КОСМОНАВТ ЭМ ЛЕТЧИК
Гагаринни атын жюрютген орамла Чехияда (7), Германияда (4), Польшада (3), Венгрияда (2), Францияда (1), Угандада (1) бардыла. Бир кезиуде Хьюстонда орамладан бирине белгили космонавтын атын берликдиле

деген хапар да болгъанды, алай американлыла НАСА-ны штаб-квартирасыны аллында эсгертме орнатыу бла чекленип къалгъандыла.

Чкаловну уа Вашингтон штатда Ванкувер шахарда орам, эсгертмеси да барды. Москвадан АБШ-гъа 1937 жылда у-хан самолёт анда кьонгган эди.

ЖАЗЫУЧУЛА ЭМ КОМПОЗИТОРЛА

Эфиопияда Аддис-Абеба шахарда Пушкин атлы орамны кёрюрге боллукъду. Жазыуучу атын жюрютген аллея Берлинде Третов-паркны эки тенг беледи. Баденвайерде (Германия), Биаррице (Франция), Миланда (Италия) да Чеховну атын унутмагъандыла (орамла эмда майданла). Венада Достоевскийни орамындан узакъ бармай Гоголь атлы орамгъа тюберге боллукъду.

Достоевскийни атын жюрютген орамла Германияда бла Словакияда да бардыла. Каприде (Италия) 2011 жылда Горький атлы орам чыкыгъанды, Нью-Йоркда 2014 жылда уа Довлатовха жораланган (жазыуучуну чыгъармачылыгын жаратхан онсегиз минг адам тийишли петициягъа къол салгъан эдиле).

Лев Толстойну аты, Парижде скверден сора да, Кыбыла Дакотада (АБШ) шахаргъа берилгенди. Францияны ара шахарында дагъыда Игорь Стравинскийни майданы бла Сергей Рахманинову бачасы бардыла. Рахманинову атын жюрютген орамланы Нью-Йоркда, Малагада (Испания), Эйнховеде (Нидерланды) да табаргъа боллукъду

Тёгерек стол

Къонакъбайлыкъны индустриясын айнытырча

Бу кюнледе Azimut Nalchik отельде Chefs Team Russia биригиунно «тёгерек столу» бардырылгъанды. Анга «Иш кёллю Россей» жамауат организацияны Къабарты-Малкъарда бёлюмонно келечилери – СКФО-да Рестораторлары, отельерлени эмда къонакъбайлыкъ индустрияда усталаны ассоциациясыны башчысы Гузеланы Индира бла «Корлеоне» арт-кафени таматасы Елена Москаленко да къатышхандыла. Къонакъланы санында биригиунно башчысы Николаи Сарычев

бла аны Кавказда келечилери Чеченланы Бисо эм Роман Тамразаны болгъандыла.

Россейни кыбыла регионларыны шеф-поварлары эмда бу бёлюмонно келечилери бизде жыйылгъанларыны хыйсабы регионда гастротуризмни тиритлиу бла байламлыды. «Тёгерек столу» чеклеринде регионну айнытыуу, биригиунно умутларыны юсюнден баргъанды ушакъ.

Ассоциацияны башчысы Гузеланы Индира алада къаллай проектке бардырылгъаны

бла шагъырейлендиргенди. Ол санда юйретиу мастер-классла, конкурсла болуучусун, бу жаны бла ишлегенлени усталыкларыны кюнлендириуге энци магъана берилгенин да чертгенди. «Иш кёллю Россей» жамауат организацияны жаш тёлню бизнес-школуну ишини юсюнден хапарлап, аны тауусханла къонакъбайлыкъ индустрия бла байламлы энци бизнес-проектлери къоруулаучуларын да туура этгенди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

Грек-рим тутушуу

Кюмюш майдалланы иелери

Хабаровскада грек-рим тутушудан Россияни биринчилиги бардырылганды. анга кыралны 50 регионундан 21 жыллары толмаган 320-дан аслам гёжеф кыатышхандыла.

Тутушханланы араларында жерлешибиз Шамурзаланы Кантемир да болганды. Ол, 77 килограммгы

дери ауурлук кыаумда эрише, жангызда финалда Кыалмукудан Равдан Джуджиновха кытдырып, экинчи жерни алганды. Экинчи «кюмюшню» Аскер Губжев (130кг.) келтиргенди. Асланланы Алихан (55кг.) бла Аслан Мамедов (63кг.) ючюнчю жерлеге чыкыгандыла.

Баскетбол

Харуннга – чемпион ат

Москвада баскетболдан 2004 жылда тууган юниорланы араларында Россияни биринчилиги бардырылганды.

Анда «Локомотив-Кубань» кыаумну санында жерлешибиз Беккиланы Харун ойнаганды.

Аны командасы биринчи жерни алып, Харуннга кыралны чемпиону деген ат берилгенди.

Жаш спортха жолун республикада тренерле Римма Кумыковада бла Осман Тхакаховада башлаганды.

Эркин тутушуу

Бет жарыкылы кыайтхандыла

Хасавюртда эркин тутушудан СКФО-ну биринчилиги өтгенди. Анга округну субъектеринден 16 жыллары толмаган аслам спортчу кыатышхандыла, хорлаганлагы Россияни чемпионатында эриширге эркинлик берилгенди.

Анда «Хасания» спорт клубузуна кыаумундан экинчи жерлени Хасуланы Смайл (62кг.) бла Шахмырзаланы Тамерлан (85кг.) алгандыла. Аланы тренерле Мисирланы Элдар бла Ажоланы Исмайл юйретедиле.

Кикбоксинг

Россияни биринчилигинде сынарыкыдыла усталыкыларын

Изербаш шахарда кикбоксингден СКФО-ну биринчилиги бла чемпионаты бардырылгандыла. Андан Кыабарты-Малкыарны командасы ахшы эсепле бла кыайтханды.

Кеслерини ауурлук кыаумларында алчы жерлеге Руслан Нартоков, Казимир Паритов, Жангуразланы Шамил, Каплан Махов, Ренат Джафаров эм башчала чыкыгандыла. Ала энди кырал даражалы эришиуге кыатышырыкыдыла, ол а 3-9 майда Челябинскде боллукыду.

Гёжефлени тренерле Кючменланы Рустам, Кыдайланы Алим бла Залим юйретедиле.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Бу кюнледе эр киши командаланы араларында баскетболдан СКФО-ЮФО-1 лиганы кезиюно ахыр туру кыуралганды. Кыабарты-Малкыар кырал университетни бла республиканы жыйымдык командасы анда жетишимли болганды.

Алай бла бизни кыаум эки тубешиуюн да хорлам бла бошаганды: алгга Черкесски келечилерин – 37:73, ызы бла Владикавказ-

ны «Аланиясын» 103:70 эсеп бла кыайтханды. Алай ючюнчю оюнда Симферопольну «КФУ-Грифоны» командасы бизден төрт очкогыа кючлюрек болганды.

Алай эсе да, командабыз чемпионатны финалына өтгенди, ол Ессентукиде 30 апрельде – 2 майда бардырыллыкыды.

Аны тренер Александр Кирил хазыраганды.

ХАБИУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

Эришиуге

Салынган муратланы – гузабасыз, кесгин, кереклисича

Бу кюнледе Нальчикде кыутхарыучуланы кыаумларыны араларында жол-транспорт болумланы кетерууге жораланган республикалы эришиуюн биринчи кезиюу өтгенди. Битеу да анга 11 команда кыатышханды.

Хар кыаумда да төрүшөр адам болганды. Ала бары да жол-транспорт болумлада ишлерча тийишли аттестацияны өтгендиде-

ле. Командаланы баш борчлары не кыадар терк авариягыа тюшген транспортдан, гидравлика инструментлени хайырланып, адамланы кыутхарыу, алагыа биринчи медицина болушлук тапдырыу эм кыоркыусуз жерге кечюрюу эди.

Эришиуюн кезиюунде кыутхарыучула тийишли инструментле бла ишлей билгенлерин кёргоз-

гендиле. Автомашинаны эшиклерин, жанларын эм башын да кесип, ичиндеги «адамны» носилкагагы тап салып, болушлукы этгендиде.

Судьяланы кыаумуна РФ-ни МЧС-ини КыМР-де Баш управлениясыны от ёчюлтюу эм авария-кыутхарыу ишлени кыурау жаны бла бёлюмюно таматасы Анзор Кагазев башчылыкы этгенди. Ол чертген-

ге кёре, кыутхарыучула борчларын болмаганча тап, керексиз кыаугасыз бардыргандыла. Салынган ишлени да тюз анылап толтургандыла.

Алай бла биринчи жерге уллу от тышоулени ёчюлтюу жаны бла энчи кыаумну командасы чыкыганды. Экинчиле 2-чы номерли ПСЧ-ны келечилери болгандыла. Элбрус излеу-кыут-

харыу отрядны кыауму ючюнчю жерни алганды. Хорлаганла республиканы атындан

регионла аралы эришиуге кыатышырыкыдыла.

КыАСЫМЛАНЫ Аминат.

